

comentaris literaris

per Josep Palomero i José Miguel Segura

UN ESTIU DEVASTADOR

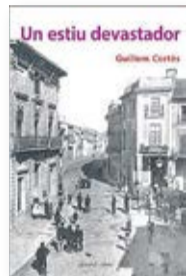
de Guillem Cortès

Editorial: Afers

Catarroja, 2017

Pàgines 188

Història

A cavall entre la història, el documental i la memorialística, Cortès ha plantejat el relat sobre la guerra civil amb una prosa fresca, àgil i directa, sense subterfugis. Estilísticament és una troballa digna d'admiració, perquè tant la veu del narrador com les opinions dels personatges són registres absolutament creïbles. La narració, plantejada en forma de contrapunt, avança alternant l'aventura del jove Romaldo, de la Quinta del Biberó, generalment escrita en primera persona, amb l'evolució de la guerra a Sueca. El llibre va ple de dades, però Cortès les introdueix sense que es noti que es tracta d'informacions complementàries, ja que les incorpora perfectament en la vida quotidiana dels suecans, les convulses vivències dels quals explica amb detall. Així, el lector coneix de primera mà tant l'aventura revolucionària de l'anarquisme local com la brutal repressió indiscriminada de la bestial dictadura.

L'obra és un bon exemple per a reconstruir moltes de les històries locals d'aquell període que la desmemòria imposada pel franquisme ha enterrat. Cal conèixer a fons tot allò i saber-ho escriure tan bé com ho ha fet Cortès. JP

LA SUSTANCIA DEL MAL

de Luca D'Andrea

Traducció: Xavier González Rovira

L'ombra d'Stieg Larsson segueix sent encara molt allargada... Ho dic per la publicació, amb una periodicitat que em sembla gens casual, de novel·les com *La sustancia del mal* de l'italià Luca D'Andrea.

Hi ha massa trets en ella com per obviar-sense deixar-se caure en la sospita. Per començar, com en les novel·les del famós escriptor suec ja desaparegut, el relat exigeix del lector l'esforç inicial d'arribar a la pàgina setanta per adonar-se de què va realment la història. A més, el narrador-protagonista, Jeremiah Salinger, és un documentalista de televisió encarregat de realitzar els guions de sèries en què es mostren activitats professionals d'alt risc. I, finalment, ens trobem de nou davant d'una d'aquelles novel·les que popularment es coneixen com a *whodunits*, relats detectivescs l'únic centre d'interès dels quals rau en conèixer la identitat de l'assassí, estructurats en forma de trencaclosques les nombrosíssimes peces oculten fins al final aquesta identitat, allargant en conseqüència fins al final el suspens, la intriga en uns lectors que des del principi tenen les mateixes dades i informacions que l'investigador —preferentment no professional, com en aquest cas— per a trobar la solució a un misteri que, d'entrada, sembla irresoluble.

Editorial: Alfaguara

Barcelona, 2017 | Pàgines 468

Novel·la

A part de tot això, l'element que dona a l'obra major personalitat és l'escenari de l'acció, petites poblacions al peu de la serralada de les Dolomites, unes muntanyes majestuoses que recorden constantment als personatges el seu amenaçador, descomunal i salvatge poder destructiu. Amb aquesta escenografia de fons, el protagonista —un nord-americà nouvingut a la zona amb la seua dona nativa i la seua filla—, empès per un trauma viscut poc després d'arribar en plena muntanya, durant una operació de salvament alpi, s'obsessionarà —el rerefons problemàtic de l'heroi és una altra característica d'aquestes novel·les— en la investigació d'uns successos ocorreguts trenta anys abans, encara no explicats raonablement i, a més, aparentment oblidats pels vilatans. Durant la investigació Salinger xocarà una i altra vegada contra el caràcter i la idiosincràsia dels habitants del lloc, en els que alguns episodis del passat no estan ni enterrats ni morts. El Mal, amb majúscula, s'anirà concretant en la infinitat de sospitosos —els habitants del lloc el sentit moral dels quals es va ensoportant un cop i podria tornar a fer-ho, la pròpia família de l'investigador, etc.—.

La substància del mal és una bona lectura estiuenca, res més —o ni menys— en l'ona d'un tipus de novel·les que segueixen tenint èxit —malgrat els seu tradicional excés de pàgines— i proporcionant beneficis. No busquin en ella altres coses perquè no n'hi ha..., o jo almenys no les he trobat. JMSR

EL FILL DEL CORONEL

de Joan-Daniel Bezonoff

Editorial: L'Avenç

Barcelona, 2017

Pàgines 133

Novel·la

Bezonoff és un escriptor humorístic de la Catalunya francesa descendent de refugiats russos. En les seues obres explica avatars familiars i personals en clau divertida, perquè sovint redueix els personatges a la condició de caricatura, de la qual no se salva ni ell mateix, protagonista habitual de les seues narracions, tant en *Els taxistes del tsar* (Empúries, 2007), *Una educació francesa* (L'Avenç, 2009) o *Un país de butxaca* (Empúries, 2010). En *El fill del coronel* conta les seues experiències durant el període en què feia de soldat als Alps i a París. El relat arreplega un anecdotari divertit i episodis que transcoren en l'augusta capital de França, on feia de professor de francès per a militars estrangers a l'Escola Superior de Guerra Interarmes (ESGI).

Alguns l'han considerada una obra militarista, oblidant el petit detall que l'exèrcit francès no té, com l'espanyol, tradició colpista. La gràcia del relat consisteix a presentar uns quants retrats de diversos personatges amb els quals va tractar Bezonoff en aquell moment, cap al qual se sent vinculat amb gran nostàlgia. Unes memòries divertides, emotives i idíl·liques, d'un autor singular i optimista. JP

destaquem...

Un soliloqui de nostàlgia, dolor i també de vergonya

Espanya pot presumir de ser un dels països que més traduccions realitza any rere any. Això ens permet, als que som lectors voraçs (i als que no, també), conèixer la narrativa d'autors que, d'una altra manera, passarien totalment desapercebuts. És el cas de **Jean Meckert**, del qual confesso no saber res fins fa unes setmanes, quan algú a qui tinc en alta estima em va avisar que em prenia una nova aventura com a editor d'un nou segell de títol (per a mi) poètic: **Las Afueras**.

La primera obra que veu la llum en aquest projecte editorial que em sembla exquisit és, precisament, una d'aquest autor francès, *Los golpes*. Què podem dir d'ella? Sempre em centre en les sensacions que em produeix un llibre a l'hora de llegir-lo, més que en l'acció que transcorre. M'importa més l'impacte de la prosa, el seu estil i llenguatge, i en aquesta novel·la trobo un llenguatge sec i directe però no exempt

de bellesa, amb una gran càrrega poètica i també reflexiva, i un estil talentós. Tot en aquesta novel·la sembla simple a priori, però amaga una força que m'ha impressionat i desconcertat, ja que la història que aquí narra Meckert no és una història de proeses, aquí no hi ha aventures que protagonitzar ni enigmes per desxifrar, llevat que sigui la pròpia existència i la nostra supervivència una proesa en si mateixa, i els nostres quefers quotidians un enigma que dia rere dia anem desvetllant i comprènent.

Com dic, en aquesta història entre un home i una dona, entre Félix i Paulette, tot resulta ordinari en tant que es narra l'inici i fi de la seua relació, però sempre hi ha alguna cosa més, un detall, un pensament, una actitud, que et manté captivat, concentrat. Això és així per la forma amb la qual Meckert presenta la història, com una mena de monòleg protagonitzat per Félix, o

més aviat, una evocació plena de dolor i nostàlgia, fins i tot de vergonya, encara que també assistim a tota una declaració d'intencions, o més aviat, una crítica sobre l'aburguesament de la societat i la seua conseqüent hipocresia. Félix se sent incomprès i gairebé sempre malentès, i això el condueix cap a una ràbia que no pot contenir, fins al punt d'arribar al maltractament físic amb aquesta dona que sembla humiliar-ho (de debò ho humilia?) davant la mirada i les rialles de seus familiars.

El pensament de Félix, aquest soliloqui que manté amb si mateix, està conformat per oracions sonores que semblen cops. Cada frase és un xoc contra el món, contra si mateix. Aquesta batalla constant que manté és la que fa que el lector no pugui roman impune, i tot i que sap que les accions que comet no poden ser justificades —mai podem justificar el maltractament—, sent certa compassió per ell. Estranya sensació.

Los golpes de Jean Meckert és una novel·la portentosa, d'una gran profunditat per aquest conflicte moral que presenta. És aquesta una història aclaparadora, meravellosa, crua, captivadora. ≡

Eric Gras

LOS GOLPES

de Jean Meckert

Traducció: Javier Bassas

Editorial: Las Afueras

Barcelona, 2017 | Pàgines 296

Narrativa francesa